

Az iskolai könyvtárak 1997-98. tanévi munkájáról

Az 1997/98-as tanévben 105 általános iskola, 10 gimnázium, 13 szakközépiskola és 9 szakmunkásképző iskola közölt adatokat a Pedagógiai Intézet kérésére.

A statisztikai táblázatokhoz az alábbi ki egészítést fűzzük:

Az általános iskolák könyvtárai

Az általános iskolákban összességében nem változott lényegesen a tanulói létszám, a tanulócsoportok száma viszont 1415-ről 1435-re nőtt. Ez azt jelzi, hogy a differenciált oktatás, a csoportbontás nagyobb teret nyert az iskolák egy részében.

Lényeges változás történt az állománygyarapítás terén. A beszerzésre fordított összeg 8.956.339 Ft-ról 13.716.691 Ft-ra, a megvásárolt dokumentumok száma pedig 21 513 kötet-ről 25 672 kötetre emelkedett.

Ennek az a magyarázata, hogy a megye iskolai könyvtárainak egy része megkapta az állami költségvetésben tervezett normatív támogatást a fenntartóktól, illetve az iskolavezetés egyéb forrásokat teremtett és bocsátott az iskolakönyvtár rendelkezésére (pl.: a SzJA 1%-ából az iskolának juttatott lakossági felajánlásból).

Különösen kiemelkedett a gyarapodás Dorog és Esztergom iskolai könyvtáiraiban, továbbá Komáromban, változatlanul alacsony viszont Oroszlányban és Tatabányán.

A könyvtár használatának nagyságrendje nem változott lényegesen. A városokban kissé csökkent, a községekben pedig emelkedett.

Változatlanul alacsony a kölcsönzött kötetek száma. Az egy tanulóra jutó évi kölcsönzés átlaga 9 kötet körül van, de az egyes könyvtárakban jelentős az eltérés.

A Nemzeti Alaptanterv tanítására való felkészülés szellemében nőtt a könyvtári órák száma. Összesen 2604 órát jelentettek.

A középiskolák könyvtárai

A tanulói létszám a gimnáziumokban 4623 főről 4708 főre, a szakközépiskolákban 5718 főről 5764 főre emelkedett, a szakmunkásképzőkben 6412 főről 5308 főre csökkent.

Az iskolai könyvtárak állománygyarapítására fordított összeg a gimnáziumban 1 milliónál többel nőtt, a szakközépiskolákban megduplázódott. A szakmunkásképzőkben kisebb mértékben emelkedett, sőt 2 iskolában egyáltalán nem volt beszerzés (Eötvös József Ip. Szakmunkásképző Oroszlány, Bánki Donát Ip. Szakmunkásképző Kisbér).

Az iskolai könyvtárakban megtartott tanórák száma:

a gimnáziumokban 159

a szakközépiskolákban 98

a szakmunkásképzőkben 117

Sajnos, továbbra is érvényes az a megállapítás, hogy a középiskolák jelentős részében nem fordítanak elég figyelmet az önálló könyv- és könyvtárhasználat tanítására.

Az iskolai könyvtárosok létszámában az előző évihez képest nem történt lényeges változás sem az általános, sem a középiskolákban.

Továbbképzések

Az általános és a középiskolák könyvtárosai számára a NAT követelmények megismertetésére, valamint a könyv- és könyvtárhasználati tantervek készítésére tartottunk 32 órás tanfolyamot.

Két alkalommal rendeztünk továbbképzést, melynek témája:

- 1997. dec. 10-én a Szirén integrált számítógépes könyvtárkezelői program

Előadó: Mohai Lajos

- 1998. május 8-án Multimédia bemutató

Előadó: Dr. Tószegi Zsuzsanna

A megye iskolai könyvtárosai közül többen részt vettek a Könyvtárostanárok Egyesülete országos továbbképzésén Gyöngyösön, ahol szintén a számítástechnika és az iskolai könyvtárak kapcsolata volt a téma. Működött a megyei csoport is.

Tanulmányi verseny

A Pedagógiai Intézet szervezte a Bod Péter könyvtárhasználati verseny megyei fordulóját, melynek témája az 1848-49-es forradalom és szabadságharc volt.

Összefoglalva: Ez a tanév összességében nem hozott lényeges javulást az iskolai könyvtárak működésében, de néhány helyen bővültek a lehetőségek.

Új feladatként jelentkezett a tanév végén a 16/1998. (IV. 28.) MKM rendelet, mely az iskolai könyvtárak szervezeti és működési szabályzatának elkészítéséről, a gyűjtőköri szabályzat kidolgozásáról és annak szakértői véleményezéséről rendelkezett.

Ennek végrehajtása azonban a következő tanévre feladata lesz.

Halmi Erzsébet
könyvtárvezető
K-EMPI szakkönyvtára

Feketén-fehéren a „Könyvtárpártoló önkormányzat 1999” pályázat Komárom-Esztergom megyei eredményeiről

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma kiírása számos kézzel fogható szakmai mutató rögzítését kérte a pályázó könyvtáraktól. (Technikai felszereltség, költségvetés, szakember ellátottság, a dokumentumállomány nagysága és így tovább.) A bíráló bizottság kiemelkedően fontos (bár nem az egyetlen) szempontként vette figyelembe, hogy mekkora volt az *egy lakosra* jutó állománygyarapítási összeg (önkormányzati támogatásból természetesen) 1998-ban, és mennyit terveztek az 1999. évi költségvetésben. Csakis azok az önkormányzati községi és városi könyvtárak indulhattak tehát eséllyel ezen a pályázaton, amelyeknek az egy lakosra számított állománygyarapítási összege jóval magasabb volt az országos átlagnál, és ezt a - viszonylag - magas összeget még emelték is 1999-re (de legalábbis nem csökkentették számottevően).

Komárom-Esztergom megye 66 községi könyvtára közül mindössze 17 pályázott. Azaz *távol maradt* a megmérettetéstől háromnegyed (!) részük. Ez a tény máris nagyon árulkodó – a megyénkben működő közművelődési könyvtárak állapotáról. A 8 városi könyvtárunk közül 5 pályázott, tehát egyharmaduk nem. Ez a tény sem kisebb horderejű. Sőt még talán súlyosabb is, mint amaz.

Ábécé rendben az országos pályázati (minisztériumi) összesítésben így következtek a községi könyvtárak.

Név	Ft/lakos 1998	Ft/lakos 1999
Almásfüzitő	96	68
Annayölgy	-	149
Bana	100	132
Csép	149	155
Dad	27	?
Kocs	267	61
Környe	64	92
Lábatlan	134	136
Leányvár	51	54
Mocsa	67	87
Nagyigmánd	135	134
Piliscsév	170	213
Pilismarót	67	?
Süttő	54	96
Tát	36	47
Tokod	41	71
Vértessomló	52	59

Az értékeléshez természetesen ismernünk kell a bűvös viszonyszámot, azaz az országos átlagot. Nos, ez az összeg a községi könyvtáraknál 65 Ft volt. Könnyen átlátható ezek után megyei pályázóink állománygyarapításbeli összteljesítménye. E 17 könyvtárból hárman

(Annayölgy, Dad és Pilismarót) a viszonyszám hiánya miatt eleve kiestek a versenyből. A megmaradt 14-ből mindössze 5: Bana, Csép, Lábatlan, Nagyigmánd és Piliscsév pályázhattak eséllyel, hiszen ők saját „kategóriájukban” az (országos) átlagnál jóval többet fordítanak állománygyarapításra. (Kocs ilyen irányú terve 1999-re igen szerény, tehát kiesett a versenyből.)

A már fentebb említett *valamennyi* szakmai mutató egybevetése után végül is *csak Nagyigmánd* és *Piliscsév* nyert. Nekik őszintén gratulálunk!

Megyénk pályázó *városi* könyvtárainak állománygyarapítási mutatói nem kevésbé elszomorítóak, íme.

Név	Ft/lakos 1998	Ft/lakos 1999
Dorog	68	82
Esztergom	41	45
Nyergesújfalu	96	106
Tata	101	115
Tatabánya	35	39

A magyarországi városi önkormányzatok könyvtárai (országos átlagban) lakosonként

102 forintot fordítanak állománygyarapításra. Látható, hogy e körül megyénkben csak Nyergesújfalu és Tata teljesített 1998-ban. Dorog egy átlagos *községi* könyvtár anyagi szintjén gyarapít, Esztergom és Tatabánya pedig még ezt az igencsak szerény szintet sem éri el. (Hangsúlyozom: forintban.)

S vajon mi a helyzet a nem pályázó másik három városi könyvtárunk (Kisbér, Komárom és Oroszlány) állománygyarapítási (költségvetési) pénzeivel?

A fő kérdés végül is az - hiszen maga a pályázat is erről szól -, hogy megyénk önkormányzatai vajon mennyiben, milyen mértékben tekinthetők „könyvtár-pártolók”-nak?

A szóban forgó pályázat tavalyi (és egy kicsit az ez évi) története a Néprajzi Múzeum pompás aulájában a díjak kiosztásával annak rendje és módja szerint véget ért. Valójában azonban - e törvényekkel szabályozott viszony önkormányzatok és könyvtáraik között - nap mint nap, napról-napra folytatódik. Méghozzá mérhetően: azaz feketén-fehéren.

Monostori Imre
a JAMK igazgatója

Könyvtárpártoló önkormányzat

Piliscsév. A címbeli pályázaton nyert pénzzel járó elismerést a napokban vehette át a kultuszminisztertől a polgármester.

- Még kora tavasszal adtuk be a pályázatunkat, amelynek kérdéseire örömmel válaszoltunk. A számadatokból ugyanis kiderült, hogy az utóbbi években sokat fejlődött a falu könyvtára. Igaz, sokat is áldoztunk rá; de mára elmondhatjuk, hogy

340 rendszeres olvasója van a Bendur Istvánné által 15 éve oly lelkesen vezetett intézménynek. Hogy mire költjük majd a pályázaton nyert 800 ezer forintot? Gyarapítjuk a most 8400 kötetes könyvtár állományát, és számítógépeket, fénymásolókat is vásárolunk - nyilatkozta Nagy Mária, a település első embere. *24 Óra, 162. sz. júl. 14. 2. l.*

A nyilvános könyvtárak jegyzéke

Sok fejtörést okozott májusban az önkormányzatoknak a 64/1999-es kormányrendelet a nyilvános könyvtárak regisztrációjáról, amely a kulturális törvény értelmében a könyvtári támogatás feltétele. A törvény kihirdetését követően a *Téka/Téma* közölt alapító okiratmintát, majd a kormányrendelet megjelenése után figyelemfelkeltésül levelet írtunk az ön-

kormányzatoknak. Ezek után – bevallom – hátradőltem, vélvén, hogy immár mindent megtettünk, az ügy sínen van. A harmadik segítségkérő telefon után már tudtam, hogy tévedtem. Kiderült, hogy a legtöbb helyen nincs alapító okirat, ez azonban pótolhatóan tűnt. Időbe - és újabb telefonokba - került, míg rájöttem: mindez nem véletlen. Az alapító

okirat ugyanis viszonylagos önállóságot is feltételez, aminek biztosítása - fogalmazzunk finoman - eltér a hagyományoktól. Úgy tapasztaltam, hogy a tiszteletdíjas könyvtáros közalkalmazotti besorolása, és az önálló, illetve részben önálló költségvetés biztosítása okozta a legfőbb gondot. Valójában egyik sem állítja megoldhatatlan feladat elé az önkormányzatokat. A közalkalmazotti bér nem olyan magas, hogy annak - heti 8 órás foglalkoztatás esetén - ötöde kifizethetetlen lenne. Átlag 50 000,- Ft-tal számolva 10 000,- Ft, vagyis 312,- Ft bruttó órabér. (Főiskolai végzettség, kb. 2 évtizedes gyakorlat.) Ez még nem tűnik indokolatlanul magas fizetésnek. A részben önálló költségvetés is csak látszólagos gond. A könyvtárat eddig is kellett fűteni, világítani, és könyvet, újságot is kellett vásárolni. Olyan nagy dolog lenne ezt mondjuk az általános iskola költségvetésében egy külön soron megjeleníteni? Nem, de mégis az, felte-

hetően azért, mert így védettebbé válik a költségvetés.

Az előzmények alapján kíváncsian várom a regisztráció eredményét. És kérem a kollégákat, próbáljanak „lobblyzni” az alapító okirat elfogadásáért ott, ahol ez eddig nem történt meg. A törvény ugyanis nem öncélúan írta elő ezt a feltételt. Nyilvános könyvtárról végül is akkor beszélhetünk, ha adott a könyvtáros, a könyvállomány és a rendszeres nyitva tartás. Ezt csak stabil költségvetés biztosíthatja. Tudom, az önkormányzatok helyzete sem könnyű. Az információhoz való jutás azonban állampolgári jog, a könyvtári szolgáltatás biztosítása pedig - önállóan vagy társulásban - az alapfeladatok közé tartozik. Önmagukat - és lakosságát - hozzák hátrányos helyzetbe mindazon önkormányzatok, akik nem teremtik meg a könyvtár működési feltételeit.

Takács Anna
a JAMK szaktájékoztatója

„Nem szabad díjat szedni a könyvtári kölcsönzésért - efféle még javasolni is széntségtörés!” Ez volt a világos politikai tanulsága annak a rövid, de heves vitának, amely 1997 karácsonyán zajlott le Finnországban. Ezt a nyomatékos tanácsot a pénzügyminiszter kapta, Sauli Niinistö, aki tekintélyes politikus, elnöke az egyik legnagyobb finn pártnak, a Konzervatív Pártnak. Javasolta a kölcsönzési díj bevezetését a helyi önkormányzatok bevételeinek növelésére. Nyilvánvalóan az volt a szándéka, hogy kipuhatolja a közvéleményt erről a kérdéstről, ötlete azonban egyik napról a másikra csaknem politikai öngyilkossággá vált. Még saját pártjának főtítokára is kénytelen volt magyarázkodni és elhatárolni magát a javaslattól, amikor néhány nap múlva az első indulatos reakciók megérkeztek. Minden egyes főszerkesztő, minden közíró, minden tévé- és rádiókommentátor panaszkodott, hogy ez már mégiscsak sok! Sok kiváltságunktól megfoszthatnak minket a nehezülő gazdasági helyzetben, de a könyvtárhoz ne nyúljanak! A médiumok nem maradtak egyedül felháborodásuk kinyilvánításában. A munkahelyeken, az utcán, a kávéházakban ugyanazokat a harcias érveket lehetett hallani: „Ha már mindenért megadóztatnak, legalább az információhoz és a kultúrához hadd jussunk hozzá szabadon!”

(T. Haavistónak, a Finn Könyvtáregyesület elnökének cikkéből, *Information Europe*. 1998. 1. sz. 28. p.)

Könyvtári Figyelő, 1999. 1. 93. l.

ISKOLAI KÖNYVTÁRAINK TERÜLETI STATISZTIKAI ADATAI AZ 1997/98. TANÉVBEN (Az 1998. X. 1-jei állapot)

Általános Iskola összesen																				
sorszám	Az iskolák				A könyvtár			A könyvtár állománya	Gyarapodás											
	neve	száma	tanulóinak száma	tan.csop. száma	csak iskolai	összevont	nincs		Ebből könyv	Könyvtári egység	Ebből könyv	Ft - ban	Olvasó tanulók száma	Kölcsönzött kötetek száma	kötet/tanuló	Olvasó arány %	Olvasói ellátottság	Olvasói érdeklődés	Beszerezési kvóta (Ft)	Beszerezési átlagár (Ft)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Városok																				
Dorog	4	1659	74	4	-	-	30595	27075	1472	1167	1122492	1088	9905	16,32	65,58	24,88	9,10	676,60	762,56	
Esztergom	7	2463	120	7	-	-	68286	65099	2364	2143	1309379	1444	9118	26,43	58,62	45,08	6,31	531,61	553,88	
Kisbér	1	720	33	1	-	-	12620	12620	255	255	279787	327	3479	17,52	45,41	38,59	10,63	388,59	1097,20	
Komárom	6	1815	97	6	-	-	38725	31852	1124	896	501339	1199	7022	17,54	66,06	26,56	5,85	276,21	446,03	
Nyergesújfalu	2	787	39	2	-	-	15362	13001	459	439	412403	546	12616	16,56	69,55	23,81	23,10	525,35	898,48	
Oroszlány	4	1989	89	4	-	-	37158	36516	1029	1020	444560	1533	12156	18,35	78,07	23,81	7,92	223,50	432,03	
Tata	5	2308	94	4	1	-	42186	37837	1731	1406	1271915	1917	19410	16,39	83,05	19,73	10,12	551,08	734,78	
Tatabánya	16	6558	276	16	-	-	86591	84660	1716	1465	1059708	4350	38246	12,90	66,33	19,46	8,79	161,59	617,54	
Városok összesen	745	18299	822	44	1	-	331523	308660	10150	8789	6401583	12404	111952	16,86	67,78	24,88	9,02	349,83	630,69	
Községek																				
Dorog körzete	12	1875	102	10	2	-	56094	51273	3184	2921	1292365	1404	13211	27,34	74,88	36,51	9,40	689,26	405,89	
Esztergom körzete	8	1522	88	8	-	-	42550	40066	1975	1814	750236	943	3551	26,32	61,95	42,48	3,76	492,92	379,86	
Kisbér körzete	8	1147	65	3	5	-	45953	45380	802	791	505038	882	16123	39,56	76,89	51,45	18,28	440,31	629,72	
Komárom körzete	8	2279	129	8	-	-	48409	41238	2861	1739	1749066	1962	14353	18,09	86,09	21,01	7,31	767,47	611,34	
Nyergesújfalu körzete	3	627	37	3	-	-	13615	12420	498	463	287128	272	1597	19,80	43,38	45,66	5,87	457,93	576,56	
Oroszlány körzete	5	765	43	4	1	-	15105	14098	618	597	255739	502	1666	18,42	65,62	28,08	3,31	334,29	413,81	
Tata körzete	8	1322	71	2	6	-	79818	68492	3809	1404	1435137	1127	12898	51,80	85,24	60,77	11,44	1085,58	376,77	
Tatabánya körzete	8	1370	78	6	2	-	34383	33718	1775	1675	1040399	809	8873	24,61	59,05	41,67	10,96	759,41	586,14	
Községek összesen	60	10907	613	44	16	-	335927	306685	15522	11404	7315108	7901	72272	28,11	72,43	38,81	9,14	670,68	471,27	
Mindösszesen	105	29206	1435	88	17	-	667450	615345	25672	20193	13716691	20305	184224	21,06	69,52	30,3	9,07	469,65	534,3	

ISKOLAI KÖNYVTÁRAINK TERÜLETI STATISZTIKAI ADATAI AZ 1997/98. TANÉVBEN (Az 1998. X. 1-jei állapot)

Gimnáziumok

sorszám	Az iskolák				A könyvtár			A könyvtár állománya	Gyarapodás											
	neve	száma	tanulóinak száma	tan.csop. száma	csak iskolai	összevont	nincs		Ebből könyv	Könyvtári egység	Ebből könyv	Fl - ban	Olvasó tanulóik száma	Kölcsönzött kötetek száma	köte/ltanuló	Olvasó arány %	Olvasói ellátottság	Olvasói érdeklődés	Beszerezési kvóta (Ft)	Beszerezési átlagár (Ft)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1.	Árpád Gimn. Tatabánya	1	610	16	1	-	-	13072	12951	501	380	271105	503	5609	21,23	82,45	25,74	11,15	444,43	541,12
2.	Bárdos Gimn. Tatabánya	1	585	19	1	-	-	10301	8023	176	134	258008	288	2990	13,71	49,23	27,85	10,38	441,03	1465,95
3.	Dobó K. Gimn. Esztergom	1	615	20	1	-	-	27927	24347	467	462	140000	543	4887	39,58	88,29	44,83	9,00	227,64	299,78
4.	Eötvös J. Gimn. Tata	1	750	24	1	-	-	33574	33145	3642	3275	2574797	551	3521	44,19	73,46	60,15	6,39	3433,06	706,97
5.	Jókai M. Gimn. Komárom	1	442	17	1	-	-	14653	14630	446	423	357787	296	1502	33,09	66,96	49,42	5,07	809,47	802,21
6.	Gimnázium Dorog	1	298	12	1	-	-	6427	4796	435	121	54793	213	2547	16,09	71,47	22,51	11,95	183,86	125,96
7.	Szent István Gimn. Esztergom	1	355	12	1	-	-	10936	10136	25	25	47132	230	394	28,55	64,78	44,06	1,71	132,76	1885,28
8.	Temesvári Perbát Esztergom	1	390	12	1	-	-	20346	20010	591	546	450000	352	3700	51,30	90,25	56,84	10,51	1153,84	761,42
9.	Táncsics M. Gimn.Kisbér	1	218	28	1	-	-	2386	2386	103	103	34000	48	100	10,94	22,01	49,70	2,08	155,96	330,09
10.	Lengyel J. Gimn. Oroszlány	1	445	15	1	-	-	12647	12483	257	257	303652	311	1295	28,05	69,88	40,13	4,16	682,36	1181,52
	Gimn. összesen	10	4708	175	10	-	-	151469	142907	6643	5726	4491274	3335	26545	30,35	70,83	42,85	7,95	953,96	676,09

ISKOLAI KÖNYVTARAINK TERÜLETI STATISZTIKAI ADATAI AZ 1997/98. TANÉVBEN (Az 1998. X. 1-jei állapot)

Szakközépiskolák

sorszám	Az iskolák				A könyvtár			Gyarapodás												
	neve	száma	tanulóinak száma	tan.csop. száma	csak iskolai	összevont	nincs	A könyvtár állománya	Ebből könyv	Könyvtári egység	Ebből könyv	Ft - ban	Olvasó tanulók száma	Kölcsönzött kötetek száma	kötlet/tanuló	Olvasó arány %	Olvasói ellátottság	Olvasói érdeklődés	Beszerezési kvóta (Ft)	Beszerezési állagár (Ft)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1.	Bánki Donát SzKI. Tatabánya	1	521	19	1	-	-	8177	8177	168	168	108172	190	507	15,69	36,46	43,03	2,66	207,62	643,88
2.	Kossuth L.Közp.SzKI Tatabánya	1	421	13	1	-	-	8487	84787	650	650	395000	412	4468	20,15	97,86	20,59	10,84	938,24	607,69
3.	Péchy A. Műsz. SzKI. Tatabánya	1	586	20	1	-	-	21880	19795	1636	1540	1004264	297	1369	33,77	50,68	66,64	4,6	1713,8	613,85
4.	Vas L. Eü.SzKI. Tatabánya	1	334	12	1	-	-	5636	5636	482	482	444650	310	1125	16,87	92,81	18,18	3,62	1331,28	922,51
5.	Arpádházi Sz.E. SzKI Esztergom	1	262	10	1	-	-	4211	4064	232	232	45000	125	348	15,51	47,70	32,51	2,78	171,75	193,96
6.	Berzeviczy G. Közg. Esztergom	1	302	10	1	-	-	3517	3425	213	189	283123	144	331	11,34	47,68	23,78	2,29	937,49	1329,21
7.	Botlyán J. M.SzKI Esztergom	1	470	18	1	-	-	10992	10725	93	83	156929	262	1210	22,81	55,74	40,93	4,61	333,89	1687,40
8.	Hell József K. SzKI. Esztergom	1	402	14	1	-	-	12046	12024	433	421	339477	251	1218	29,91	62,43	47,90	4,85	844,47	784,01
9.	Széchenyi I. SzKI.Komárom	1	206	7	1	-	-	7706	7706	85	85	144096	78	147	37,40	37,86	98,79	1,88	699,49	1695,24
10.	Jávorka S. Mg. Tata	1	263	10	1	-	-	21867	21699	530	332	195339	263	440	82,50	100,00	82,50	1,67	742,73	368,56
11.	Irinyi J Nyergesújfalu	1	353	17	1	-	-	9201	8658	71	62	35756	265	1238	24,52	75,07	32,67	4,67	101,29	503,60
12.	Kultsár K. Komárom	1	367	13	1	-	-	2530	2362	129	46	475833	120	188	6,43	32,69	19,68	1,56	1296,5	3688,62
13.	Mikes K. Tb.	1	1277	42	1	-	-	2500	2497	750	750	375000	480	651	1,95	37,58	5,2	1,35	293,65	500
	összesen	13	5764	205	13	-	-	118810	115255	5472	5040	4002639	3197	13240	19,99	55,46	36,05	4,32	694,42	731,47

ISKOLAI KÖNYVTARAINK TERÜLETI STATISZTIKAI ADATAI AZ 1997/98. TANEVBEN (Az 1998. X. 1-jei állapot)

Szakmunkásképzők

sorszám	Az iskolák				A könyvtár			Gyarapodás												
	neve	száma	tanulóinak száma	tan.csop. száma	csak iskolai	összevont	nincs	A könyvtár állománya	Ebből könyv	Könyvtári egység	Ebből könyv	Ft - ban	Olvasó tanulók száma	Kölcsönzött kötetek száma	kötet/tanuló	Olvasó arány %	Olvasói ellátottság	Olvasói érdeklődés	Beszerezési kvóta (Ft)	Beszerezési átlagár (Ft)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1.	Keresk. és Vend.Tb.	1	1005	30	1	-	-	12880	12801	434	395	581100	735	5207	12,73	73,13	17,41	7,08	578,20	1338,94
2.	Fellner J. Tb.	1	987	37	1	-	-	19073	18771	297	263	193782	727	6737	19,01	73,65	25,87	9,26	196,33	652,46
3.	Mezőgazd. Szi. Tata	1	465	22	1	-	-	6425	6425	26	26	44477	408	88	13,81	87,74	15,74	0,21	95,64	1710,65
4.	Bláthy O. Tata	1	663	28	1	-	-	11663	11663	200	200	197273	250	299	17,59	37,70	46,65	1,19	297,54	986,36
5.	Ip. Szi. Komárom	1	431	16	1	-	-	5360	5194	59	58	61196	235	346	12,05	54,52	22,10	1,47	141,98	1037,22
6.	Bánhidai Ip. Tanoda	1	60	6	1	-	-	490	465	42	38	35200	56	105	7,75	93,33	8,30	1,87	586,66	838,09
7.	I. Géza Ip. Szi. Esztergom	1	936	38	1	-	-	18570	18327	107	92	125650	480	8600	19,58	51,28	38,18	17,91	134,24	1174,29
8.	Bánki D. Ip.Kisbér	1	217	9	1	-	-	1015	1015				91	160	4,67	41,93	11,15	1,75		
9.	Eötvös J. Ip. Oroszlány	1	540	30	1	-	-	8538	8234				89	1320	15,24	16,48	92,51	14,83		
10.	Osszesen:	9	5308	216	9			84014	82895	1165	1072	123678	3071	22859	15,61	57,85	26,99	7,44	233,36	1063,24

„Bemutatkozik” a Modern Üzleti Tudományok Főiskolája Könyvtára

Előzmények

Könyvtárunk 1992 *őszén* - a Főiskolán folyó oktatás elindulásával egy időben - 1 fővel kezdte meg munkáját. Mint ahogy akkoriban az országban több helyen is, az egykori MSZMP Oktatási Igazgatóság könyvtára jelentette az intézmény könyvtári bázisát. Az igen széles skálájú könyvállomány jelentős selejtezése és áteltározása rendkívül nagy munkát jelentett, egyben megalapozta a további lehetőségeket és feladatokat. Kezdetben a könyvtár nem rendelkezett olvasóteremmel, információ feltáró eszközökkel és technikailag elmaradott volt.

1994 *őszén* 1 fővel bővült a könyvtárosok száma, s az állományt ETO rendszerű szakcatalogusban tárták fel, betűrendes catalogus azonban nem volt.

1995 nyarán új helyiségbe költözött a könyvtár, ekkor új bútorzatot is kapott és 24 fő számára nyílt lehetőség kulturált körülmények között a helyben olvasásra. Ebben az időszakban 1 db 286-os számítógép és 1 db fénymásoló jelentette az első technikai fejlesztést, azonban ezek kihasználtsága a könyvtári, illetve tájékoztató munkában még nem volt számottevő.

A tárgyi fejlesztés mellett a Főiskola kezdetől fogva folyamatosan jelentős összegeket fordított a könyvtár könyv- és folyóirat-állományának fejlesztésére.

Technikai fejlődés

A főiskolai informatikai modernizáció során 1996. 1. negyedévében a 286-os PC-t 386-os alapgépre cserélték ki. Ezen indítottuk el 1996. júniusában a Textlib integrált könyvtári szoftver egyépes változatát.

Jelentős változás 1997. májusában következett be, amikor egy külső fejlesztési forrás átcsoportosítása lehetővé tette 3 db Pentium (8-16 MB RAM, 1,1 GB HDD) gép beszerzését, amelyek közül az egyik gép multimédiás, a másik fax modemmel bővített. Ugyanakkor beszereztünk 3 db HP DJ 400-as nyomtatót. Ez a konfiguráció már lehetővé tette a Textlib könyvtári hálózatban történő működését és az integrált rendszer további moduljainak üzembe

helyezését, valamint a könyvtári catalogus hozzáférhetőségét a főiskolai hálózaton.

1997 szeptemberében elindítottuk a vonalkódos kölcsönzést, amelyet az olvasói adatok gépre vitele előzött meg, és egy szkennelrel bővült a szolgáltatásba állított eszközök száma.

Ugyanebben az időben pályázati pénz felhasználásával sikerült egy elektronikus lopásgátló berendezést vásárolni és üzembe helyezni. A mágneses kapu részben preventív jelleggel, részben egzakt módon segít a kölcsönzési szokásokról megfélemedezett olvasók figyelmét helyes irányba terelni. A biztonságot ez évtől már riasztórendszer is növeli.

1997. 4. negyedévében pályázati pénz felhasználásával, a főiskolai géppark korszerűsítésével egybekötve a rendszergazda koordinálásában lehetővé vált 2 db 386-os illetve 1 db 486-os géppel bővíteni a könyvtári hálózatot. Ennek eredményeképpen megteremtődött egy olvasói OPAC, a kutatószobában egy multimédiás gép alapja és egy web szerver.

1998-as év eleji fejlesztés az a webes felületet biztosító szoftver, amelynek segítségével a könyvtár állományának catalogusa elérhető az INTERNET-en keresztül, megelőzve ezzel a magyar könyvtárak jelentős részét.

Ez év júniusában egy HP OfficeJet gépet vásároltunk, amely nyomtató, szkennel és színes fénymásoló egyben. Az idén nyáron 4 db 486-os géppel is gyarapodtunk, amit a számítógépes tanterem korszerűsítése tett lehetővé. Így a kutatószobában 3 db internetes gép található, a könyvolvasóban 2 db multimédiás munkaállomás, a kölcsönzőben pedig 2 db OPAC gép áll az olvasók rendelkezésére.

Szeptemberben egy Novell szerverrel részben függetleníjtük magunkat a Főiskola - immár erősen leterhelt - hálózatától.

A személyügyi terv előirányzatainak megfelelően, 1996 szeptemberétől összesen 3 főfoglalkozású könyvtáros látja el a feladatokat. A szakirodalom-kutatási tevékenység megnövekedése indokolta tette 1997. szeptemberétől 1 fő részfoglalkozású munkaerő foglalkoztatását ezen a munkaterületen.

A vizsgált időszakban a könyvtári állomány több mint 14000 kötet és 120 féle folyóiratot fizetünk elő.

Elhelyezés

Bevezetőkben, a tárgyalat két év előzményeit áttekintve, bemutattuk a könyvtár korábbi elhelyezésének kedvező változásait. Az igazán jelentős fordulat ezen a téren azonban 1996 szeptemberében következett be. Ekkor költöztünk a Főiskola újonnan kialakított épületébe, ahol - a korábbi 98 m²-es egyterű, munkaszobák és olvasóterem nélküli elhelyezés után, - 268 m²-es, olvasótermekkel, kölcsönzői résszel, kutatószobával rendelkező európai színvonalú könyvtári adottságok teremődtek.

Az olvasói férőhelyek több mint kétszerezésére növelése 1997. 1. negyedévében vált lehetségessé a bútorzat kiegészítésével. A felsőoktatási intézmények összehasonlításában igen kedvező lett a nappali tagozatos hallgatók és a könyvtári üléshelyek számaránya.

Intézményi kapcsolatok

Könyvtárunk szakmai és regionális helyzetéből adódó feladatok meghatározzák intézményi kapcsolatainkat.

Különösen jónak mondható a budapesti gazdasági főiskolák könyvtáraival, illetve, vezetőikkel kialakult viszony. Jellemző a rendszeres munkakapcsolat, egymás állományának rendelkezésre bocsátása, hallgatóink patronálása, de a nagyobb közös munkák, mint közös pályázaton való részvétel is előfordult.

Regionális viszonylatban kapcsolatban állunk a megye és Tatabánya közművelődési könyvtáraival: mint a tatai, a tatabányai Városi Könyvtárakkal, a Szakszervezeti Könyvtárral és nem utolsósorban a Megyei Könyvtárral. Országos adatok bizonyítják, hogy a felsőoktatási hallgatók kiszolgálásában milyen jelentős szerepe van a közművelődési könyvtáraknak

és ugyanakkor a felsőoktatási könyvtárak is részt vesznek a speciális könyvtári igények regionális kielégítésében. Különösen igaz ez a megállapítás könyvtárunkra, amely a régió legnagyobb szakkönyvtára és idegen nyelvű dokumentumbázisa. Szakmai kapcsolatunk a megyei könyvtárral illetve a városi könyvtárakkal elsősorban az azonos integrált könyvtári rendszer használatából adódik, de ide sorolhatóak a megyei telematikai koncepció megvalósításának munkái is.

A főiskolai oktatás kiszélesedése megkívánja, hogy ezzel a fejlődéssel a könyvtár is lépést tartson. Hét évvel ezelőtt, nyolcvanegynéhány hallgatóval indult itt, a megyeszékhelyen a képzés; és az idei tanévet kétezernél több diák kezdi meg; két szakon, három tagozaton - Tatabánya mellett Budapesten, Székelyudvarhelyen és Dunaszerdahelyen.

Gyűjtőkörünkbe tartozik a közgazdaságtan, pénzügy, bankügy, adóügy, számvitel, könyvvitel, statisztika, jog, pszichológia, menedzsment, marketing, értékesítéstechnika, reklám, PR, vállalati gazdálkodás, szervezés, vezetés, informatika, kommunikáció, európai uniós ismeretek stb., hogy csak a „legfőbbeket” említsük. Ennek az állománynak az aktualitása, frissessége is külön értéket képvisel, hiszen a legújabb oktatott ismeretek a legfrissebb szakirodalmat kívánják meg, s ugyanezekre van szükségük a külső olvasóknak is.

Remélem, hogy e pár sorban leírt tények és gondolatok felkeltik a könyvtáros kollégák érdeklődését, és akik még eddig nem jártak nálunk, azok is meglátogatnak bennünket, és hasznos tanácsaikkal, javaslataikkal hozzájárulnak könyvtárunk - és egyúttal a megye könyvtári helyzetének jobbításához.

Dr.Voit Pál a
könyvtár vezetője

Hírek

Nyugdíjba ment Keresztesi Józsefné, a tatai városi könyvtár feldolgozó könyvtárosa

Az elsők között végzett Szombathelyen, a kísérleti jelleggel indított népműveléskönyvtár szakon. Tanulmányai befejezése után - 1965 - 1967 között - művészeti előadóként

dolgozott Devecserben, a helyi művelődési házban. 1967-től 1972-ig olvasószolgálatos könyvtáros volt a devecseri könyvtárban. Tatára költözésük után átmenetileg a megyei mű-

velődési központ munkatársa volt és innét jött át a tatai könyvtárba 1973 őszén feldolgozó könyvtárosnak.

Folyamatosan képezte magát: magyar tanári diplomát szerzett Egerben, majd kiegészítő államvizsgát tett könyvtárszakon Szombathelyen. A szűken vett szakterületén is folyamatosan bővítette ismereteit: osztályozói tanfolyamon, speciális dokumentum-leírói, majd formai feltárói, katalogizáló tanfolyamon vett részt. Figyelemmel kísérte a könyvtáros szakma változásait a szakirodalomban, rendszeresen részt vett a vándorgyűléseken, továbbképzéseken is.

Az ember, amikor tanulja a szakmát, a szakirodalom alapján képzeletében megalkotja a klasszikus „könyvtári feldolgozó” képét. Hangya szorgalmú, alapos, precíz, kitartó munkatárs, aki nagy körültekintéssel néz utána mindennek. Anikó ilyen volt. Kevés beszédű, halk szavú, de ha véleményt mondott, arra oda

kellett figyelni, mert sallangmentes, lényegre törő, összeszedett és világos volt, amit mondott.

Emberi tulajdonságai közül elsőként a kedvesség, megértés, segítőkészség, amelyek eszünkbe jutnak, - ha jellemezni kell Őt. Ezeket sugározta át kollégáira huszonhat éven keresztül, de nemcsak ránk, hanem az olvasókra is.

Hiányozni fog valamennyiünknek, s ez nem az ilyenkor szokásos udvariaskodó kijelentés, hanem valóban így is érezzük. Gondoljuk és tudjuk, hogy szükség esetén számíthatunk rá az elkövetkezendő időszakban is, így nem is köszöntünk véglegesen el tőle 1999. augusztus 1-je után.

E gondolatokat a tatai könyvtár munkatársai nevében lejegyezte:

Szeidl Rezsóné
igazgatóhelyettes

Helyismereti könyvtárosok találkozója

A MKE helyismereti Szekciója július 14-16 között Gyulán tartotta 6. Országos Tanácskozását. A konferenciának *"A hazai nemzetiségek kulturális helyzetképe, múltjuk kutatásának forrásai, lehetőségei"* címet adták a szervezők.

A téma önmagában is több rendhagyó történelemórát, a szűken vett könyvtári szakterületnél bővebb tematikát előlegezett meg és váltott be. Az egy-egy hazai nemzeti kisebbségről szóló előadások helyzetükből következően más és más jellegzetességeket, történeti - kulturális sajátosságokat mutattak be. Tóth Zoltánnak, a NKÖM főosztályvezető-helyettesének országos kitekintésű, a politikai összefüggéseket hangsúlyozó tájékoztatóját követően három korreferátum hangzott el. Karol Wlachovsky a hazai szlovák, Szauer Ágnes a német, Ispánovity Márton a horvát nemzetiség, nemzeti kisebbség múltját, a mai magyar társadalomban betöltött szerepét elemezte.

A második napon Petrusán György a Trianon után az 1970-es évekig alkotó értelmiség nélkül maradt magyarországi románságról szólt. Mukicsné Kozár Mária főként néprajzi szempontú előadása után a hazai szerbség történetéről, kulturális sajátosságairól Nemes Erzsébet referált. Közéltetve szűkebb szak-

mánkat, Novacsek Vojnits Kornél az 1990 után létrehozott, a szerb országos önkormányzat fenntartásában működő önálló könyvtár gyűjteményéről, állományának feldolgozásáról, saját könyvtárosi munkájáról beszélt a tanácskozás résztvevőinek. Érdekes volt Avanesian Alexnek, az Országos Örmény Önkormányzat elnökének hozzászólása. Cholnoky Jenő, a *Kisebbségkutatás* című folyóirat főszerkesztője a lap és a könyvtárak közös felelősségére hívta fel a figyelmet a kisebbségekkel kapcsolatos tudományos tájékoztatásban, a tudomány népszerűsítésében.

A harmadik nap két előadója már a kérdéskör könyvtári vonatkozásait elemezte. Lukács Zsuzsanna az Országos Idegennyelvű Könyvtár főosztályvezetője az 1990 utáni új helyzet új feltételei között működő, sokszínűbbé vált nemzetiségi könyvkiadás és a nemzetiségi bibliográfiakészítés, adatbázisépítés összefüggéseit boncolgatta. Bemutatta az OIK által 106 felhasználóhoz térítésmentesen eljuttatott CD-ROM adatbázisát is.

Elekes Eduárdné a megyei könyvtárak nemzetiségi ellátó tevékenysége és annak helyismereti vonatkozásai kapcsán a báziskönyvtárak hálózatfejlesztésének, a nemzetiségi önkormányzatokkal való együttgondolkodás-

nak a tényeit ismertette. Szerinte a kisebbségek kutatása, kultúrájuk ápolása, benne könyvtári ellátásuk nem megyei, hanem regionális keretek között oldható meg hatékonyan.

Összegzésként megállapítható, hogy a tanácskozás nem mindenkinek adhatott egyformán sokat. A történelem - szakos kollégáknak helyenként ismert tények és összefüggések is

elhangzottak, másokat pedig feltehetően épp ezek érdekeltek jobban. De azzal, hogy e három napon számba vettük ismereteinket és feladatainkat, szóltunk gondjainkról, (szokásos módon az előadó termen kívül is) értékeltük a szakmánkat érintő egyéb aktuális kérdéseket, hasznosnak értékelhető e három gyulai nap.

Dr. Horváth Géza
a JAMK szaktájékoztatója

A CEBA Kiadó új kiadványai

A Közép-Európai üzleti Szövetség Településfejlesztési Információs Programirodája 1994/95-ben **jelentette** meg a *Magyar Településfejlesztési Kézikönyv és Adattár* című kiadványát 3 kötetben.

A közel 5000 példányban megjelent mű szakmai sikere alapján a CEBA Kiadó 1999-ben átdolgozott, bővített, aktualizált formában, 2 kötetben jelenteti meg a kiadványt.

1. kötet: *A magyar települések enciklopédiája*

Megyéenkénti bontásban - rövid, tömör gazdasági-infrastrukturális szempontú leírásokkal - bemutatja az ország községeit, városait.

Tartalmazza az önkormányzatok aktualizált adattárát, a következő adatmezőkkel:

- * önkormányzat címe
- * telefon, fax, e-mail, Internet
- * polgármester neve és pártállása
- * alpolgármesterek nevei és pártállásuk
- * jegyző neve
- * képviselőtestület névsora
- * népesség, bel- és külterület nagysága
- * településazonosító törzsszám
- * mely fejlesztési régióhoz tartozik?

A *Magyar Települések Enciklopédiájának adattári részeit* több szempontú keresést lehetővé tevő CD-lemezzel együtt szállítjuk!

Nyomdai kivitel: A/4-es formátum, 1+1 színnyomás, keménytábla borító, kb. 900 oldal terjedelem.

Elővételiára: CD-lemez nélkül: 5.000 Ft+áfa
CD adattári lemezzel: 15.000 Ft+áfa

2. kötet: *Magyar településfejlesztési kézikönyv*

Főszerkesztő: dr. Kolber István és dr. Kasza Sándor

Szerkezete:

I. rész: A település- és régiófejlesztés helyzete és stratégiai feladatai

- * a közigazgatás tervezett reformja
- * az önkormányzatok pénzügyei
- * a településfejlesztés és üzemeltetés stratégiai kérdései és főbb feladatai
- * a közbeszerzések helyzete és változásai
- * az EU-csatlakozás, pályázati rendszerek

II. rész: A területfejlesztési tanácsok és kistérségi fejlesztési társulások cím- és adattára III. rész: A település-, régió- és infrastruktúrafejlesztés állami szervei, hatóságai, szakmai szervezetei és sajtója

IV. rész: A település-, régió- és infrastruktúrafejlesztés céginformációs adattára

Nyomdai kivitel: A/4-es formátum, 1 + 1 és részben 4+4 színes nyomás, keménytábla borító, kb. 700-800 oldal terjedelem.

Elővételi ára: CD-lemez nélkül: 10.000 Ft+ áfa CD adattári lemezzel: 20.000 Ft+ áfa A kötetek várható megjelenése: *A Magyar Települések Enciklopédiája* 1999 szeptemberében, *A Magyar Településfejlesztési Kézikönyv* 1999 decemberében.

A kiadványok megrendelhetők: CEBA KEM-i Koordinációs Iroda, 2800 Tatabánya, Ifjúsunkás u. 52.

Tel./Fax: 34/313-271; 06/30219 33 03

Megjelent Kovátsné Várady Eszter *Lidérc* című bűnügyi regénye, Esther G. Wood álnéven.

Szerkesztik: itj. Gyüsi László, Tata, Móricz Zsigmond Városi Könyvtár
dr. Horváth Géza, József Attila Megyei Könyvtár
Tanczerné Jakus Emőke, Tata, Kókkúti Általános Iskola

Kiadja a József Attila Megyei Könyvtár, Tatabánya, Fő tér 2.

Felelős kiadó: dr. Monostori Imre igazgató

Felelős szerkesztő: Takács Anna

ISSN 1218 9278

Tb.MK.S-38/1999